

Bratislava, 17. augusta 2023

Afrika dostala ranu, zviecha sa ťažko

Udržateľnosť dlhu na čiernom kontinente je opäť v centre pozornosti.

Šoky spojené s pandemiou COVID-19 a vojnou na Ukrajine mali jednoznačne negatívny vplyv na africké ekonomiky. Odhalili, zhmotnili a dokonca prehĺbili hlavné štrukturálne nedostatky. „*Hlavnými charakteristickými znakmi sú nadmerné zadĺženie a potravinová neistota s ich hospodárskymi, politickými a sociálnymi dôsledkami,*“ upozorňuje na to na základe najnovšej analýzy Ján Čarný, generálny riaditeľ Coface Slovenská republika a Česko. Nadnárodná spoločnosť je globálnym lídrom v poistení pohľadávok firiem a manažovaní ich kreditného rizika.

Dolár vzrástol rast Afriky klesol

Počas pandémie rast v Afrike ustúpil v dôsledku prudkého poklesu cien komodít, ako aj kolapsu cestovného ruchu. „*K recesii vo veľkej miere prispeli prekážky v mobilite osôb a tovaru a dezorganizácia dopravných systémov,*“ podotýka Ján Čarný.

Tieto ťažkosti sa ešte znásobili v dôsledku vojny na Ukrajine: výpadky v dodávkach obilnín, ropy a hnojív spolu s prudkým nárastom cien pohonných hmôt poškodili finančnú situáciu afrických štátov, a to na pozadí sprísňovania svetovej menovej politiky a posilňovania amerického dolára. Tlak na komodity tiež podporil infláciu, ktorá vo veľkej miere prispela k zvýšeniu potravinovej neistoty a vyvolala nepokoje.

Egypt, Etiópia, Keňa a dokonca aj Ghana, ktoré v minulom desaťročí predstavovali príklady africkej dynamiky, v súčasnosti bojujú s hospodárskymi krízami, ktoré možno do veľkej miery pripísať ich slabým fiškálnym a vonkajším bilanciam.

Dôsledky vojny na Ukrajine vyvolali prudké zhoršenie bilancie bežného účtu väčšiny afrických ekonomík, najmä tých, ktoré sú silne závislé od dovozu komodít. Stúpajúce ceny ropy a základných poľnohospodárskych produktov zhoršili ich obchodné podmienky. Dovozné náklady sa zvýšili aj v dôsledku znehodnotenia mnohých afrických mien. Toto znehodnotenie spolu s rastúcimi úrokovými sadzbami zvýšilo bremeno obsluhy zahraničných dlhov, najmä tých denominovaných v dolároch. Iba niekoľko krajín, ktoré ťažia komodity, ako Angola, Južná Afrika, Alžírsko, Botswana a pod., boli na tom relatívne lepšie a ťažili z vysokých cien, ktoré zmiernili vplyv šokov.

Afrika sa utápa v dlhoch

Na celom kontinente sa pritom zvýšili prípady krajín s neudržateľným dlhom alebo vyšším rizikom nadmerného zadĺženia, dokonca na kontinent pripadá viac ako polovica prípadov zaznamenaných na celom svete. „*V roku 2020 predstavovali daňové príjmy 31 najväčších afrických ekonomík v priemere 16 % HDP, čo je výrazne pod priemerom krajín OECD (33,5 %) alebo krajín Latinskej Ameriky (21,9 %). Rozpočtové príjmy boli zároveň obmedzené poklesom aktivity v dôsledku kríz, pričom africké vlády museli zaviesť podporné opatrenia, ktoré výrazne zaťažili ich účty (dotácie, daňové úľavy),*“ konštatuje. Okrem nárastu zadĺženosti došlo aj k zvýšeniu nákladov na dlh, pričom v súvislosti s bojom proti inflácii sa zvýšili úrokové sadzby. „*Tento nárast obsluhy zahraničného verejného dlhu nadväzuje na trend pozorovaný v poslednom desaťročí a súvisí s nárastom podielu súkromných veriteľov, ktorý sa v rokoch 2009 až 2019 v*

subsaharskej Afrike zvýšil z 29 % na 43 %," upozorňuje na základe analýzy Coface. Objemy emisií afrických štátov sa neustále zvyšovali na medzinárodných kapitálových trhoch, kde sú úrokové sadzby podstatne vyššie ako sadzby účtované multilaterálnymi veriteľskými organizáciami alebo bilaterálnymi oficiálnymi partnermi.

„Hromadenie nákladnejších dlhov v náročnom hospodárskom prostredí preto viedlo k väčšiemu počtu prípadov nadmerného zadlženia a vyvolalo zníženie ratingov mnohých štátov, pričom niektoré vlády nesplácali svoje dlhy. Zatiaľ čo tretina z 36 afrických krajín, na ktoré sa vzťahuje štúdia MMF o životaschopnosti dlhu, sa už pred pandémiou považovala za nadmerne zadlženú alebo jej hrozilo riziko, dva po sebe nasledujúce šoky zvýšili tento podiel na 100 %," podčiarkuje Ján Čarný.

Sociálne nepokoje vzrastú

Mnohé africké ekonomiky aj naďalej zaznamenajú výrazné spomalenie hospodárskeho rastu. Napríklad medziročná miera rastu Egypta sa vo fiškálnom roku 2022-2023 podľa prognóz spomalí na 3,5 % zo 6,6 % odhadovaných vo fiškálnom roku 2021-2022, a očakáva sa, že v rokoch 2023-2024 sa zvýši na 4,0 %, t. j. pod úroveň pred pandémiou.

Celkovo hospodársky rast Afriky v roku 2022 predstavoval 3,9 % a v roku 2023 môže dosiahnuť len 3,5 %, čo treba posudzovať v kontexte ročnej miery demografického rastu 2,6 % v danom období. Tento rozdiel preto ponecháva len malý priestor pre rozvoj kontinentu, ktorý sa v rokoch 2019 až 2020 zmiernil.

Spolu s inflačným šokom má sprísňovanie hospodárskej politiky potenciál rozpútať sociálne nepokoje. Početné príklady sociálnych nepokojov boli od roku 2020 už napríklad v Libérii, Tunisku, Maroku, Senegale, Južnej Afrike, Keni a ďalších. Nespokojnosť podnecuje politické prevraty v podobe štátnych prevratov, ako tomu bolo v Guinei, Mali, Burkine Faso a Sudáne. To poskytuje živnú pôdu nielen pre džihádistské akcie v Saheli, Africkom rohu a západnej Afrike, ale aj pre povstania v krajinách, ako je Kamerun, Stredoafrická republika, Konžská demokratická republika a Etiópia, či pre kriminalitu, najmä v Nigérii, ktorá má širší dosah na kontinent.

KONTAKT PRE MÉDIÁ:

Slávka Boldocká - 0918805510, slavka@mediamedia.sk

P R E S S R E L E A S E

Coface: for trade – Stavíme obchod spoločne

70 rokov skúseností a precízne vybudovaná sieť urobili spoločnosť Coface ikonou v oblasti úverového poistenia, riadenia rizík a globálnej ekonomiky. S ambíciou stať sa najúspešnejším globálnym obchodným poisťovacím partnerom v priemysle, odborníci spoločnosti Coface pracujú v rytme svetového hospodárstva a podporujú 50 000 klientov pri budovaní úspešných, rastúcich a dynamických podnikov. Služby a riešenia skupiny chránia a pomáhajú spoločnostiam prijímať kreditné rozhodnutia s cieľom zlepšiť ich schopnosť predávať na domácom aj exportnom trhu. V roku 2017 spoločnosť Coface zamestnávala ~4 100 ľudí v 100 krajinách a zaznamenala obrat vo výške 1,4 miliardy EUR.

www.coface.com

COFACE SA. je kótovaná na Euronext Paris – Compartment A
ISIN: FR0010667147 / Ticker: COFA

